

Udgifter til personer i botilbud

Marts 2023

Udgifterne til det specialiserede socialområde er steget markant i perioden 2018-2021. De stigende udgifter ses især på botilbudsområdet. Analysen ”Udgifter til personer i botilbud” har til formål at skabe viden om, hvordan forskellige målgrupper på botilbudsområdet bidrager til udgiftsvæksten.

Analysens opgørelser vedr. udgifter i 2021 tager udgangspunkt i data fra 16 kommuner (ca. 5.500 personer). Opgørelser om udviklingstendenser fra 2018 til 2021 og opgørelser om ejerform tager udgangspunkt i data fra 4 af de 16 kommuner (ca. 3.000 personer i hvert år).

Karakteristik af de dyreste personer i botilbud

Udgiftsstigningen skyldes især højere udgifter blandt de dyreste personer i botilbud (4 kommuner)

- Omkring en tredjedel af den samlede udgiftsstigning fra 2018 til 2021 i de 4 kommuner kan tilskrives de 10 pct. dyreste personer. Udvides til de 20 pct. dyreste, står de for halvdelen af den samlede udgiftsstigning.

Udgifterne til de 10 pct. dyreste personer i botilbud er markant højere end blandt de øvrige personer i botilbud (16 kommuner)

- Den gennemsnitlige enhedsudgift blandt den 10. decil (de 10 pct. dyreste) er 2,3 mio. kr. mens medianen er 1,9 mio. kr. i 2021. I den 9. decil er den gennemsnitlige enhedsudgift og medianen på 1,2 mio. kr. Der er altså en betydelig forskel på de gennemsnitlige enhedsudgifter mellem den 10. og 9. decil.
- Den 10. decil står for 28 pct. af de samlede udgifter til personer i botilbud. Den 9. decil står for 14 pct. af de samlede udgifter til området.

De dyreste personer i botilbud har oftere autismespektrumforstyrrelse, ADHD, udviklingshæmning og/eller en volds- eller foranstaltningsdom (16 kommuner)

- Blandt de 10 pct. dyreste personer i botilbud har 30 pct. autismespektrumforstyrrelse, og 17 pct. har ADHD (der er overlap mellem grupperne). For øvrige personer i botilbud gælder det henholdsvis 13 og 11 pct.
- 33 pct. blandt de dyreste 10 pct. har udviklingshæmning/mental retardering af moderat til svær grad. Anvendes en bredere definition af personer med udviklingshæmning/mental retardering, hvor personer med let udviklingshæmning og personer med IQ i den lave ende af normalområdet også indgår, udgør gruppen med udviklingshæmning i en eller anden grad 58

pct. blandt de 10 pct. dyreste. Blandt øvrige personer i botilbud gælder det henholdsvis 14 og 34 pct.

- Blandt de 10 pct. dyreste er der 17 pct., som inden for de seneste fem år har fået en voldsdom eller en foranstaltningsdom. Blandt øvrige personer gælder det 6 pct.

Udviklingen i udgifterne til forskellige delmålgrupper

Udgiftsstigningen drives delvist af flere modtagere og delvist af højere udgifter per modtager (4 kommuner)

- Fra 2018 til 2021 er udgifterne steget med 18 pct. i de 4 kommuner. Omkring halvdelen af den samlede udgiftsstigning kan tilskrives en stigning i antallet af helårspersoner, og den anden halvdel skyldes en stigning i udgiften per helårsperson.

Udgiftsstigningen drives især af personer med autismspektrumforstyrrelse, ADHD, misbrugsrelaterede diagnoser, akut belastningsreaktion og/eller en volds- eller foranstaltningsdom (4 kommuner)

- Personer med autismspektrumforstyrrelse og ADHD står hver for 21-23 pct. af den samlede udgiftsstigning fra 2018 til 2021 (der er overlap mellem grupperne). De stigende udgifter skyldes især et stigende antal helårspersoner i målgruppen, og en mindre del skyldes en stigning i udgiften per helårsperson.
- De gennemsnitlige udgifter per helårsperson er højere blandt personer med henholdsvis autismspektrumforstyrrelse og ADHD end blandt den samlede gruppe af personer i botilbud. Når der kommer flere personer med autismspektrumforstyrrelse eller ADHD, vil det derfor alt andet lige medføre en stigning i den gennemsnitlige udgift per helårsperson blandt den samlede gruppe af personer i botilbud.
- Personer med misbrugsrelaterede diagnoser og akutte belastningsreaktioner står hver for 16-17 pct. af den samlede udgiftsstigning (der er overlap mellem de fire grupper). Blandt personer med misbrugsrelaterede diagnoser er det primært en stigning i udgiften per helårsperson, der driver udgiftsstigningen. Blandt personer med akutte belastningsreaktioner skyldes stigningen delvist et stigende antal helårspersoner og delvist en stigende udgift per helårsperson.
- Personer med udviklingshæmning/mental retardering af moderat til svær grad står for 12 pct. af den samlede udgiftsstigning. Anvendes en bredere definition af personer med udviklingshæmning/mental retardering, hvor personer med let udviklingshæmning og personer med IQ i den lave ende af normalområdet også medtages i gruppen, står gruppen for 36 pct. af den samlede udgiftsstigning. Udgiftsstigningen drives delvist af et stigende antal helårspersoner og delvist af en højere udgift per helårsmødtager.
- 20 pct. af udgiftsstigningen kan tilskrives personer med en volds- eller foranstaltningsdom. Udgiftsstigningen i gruppen skyldes dels en stigning i antallet af helårspersoner, dels en stigning i udgifterne per helårsperson.

Personer i private botilbud

Omkring halvdelen af den samlede udgiftsstigning kan tilskrives udgifter til personer i private botilbud (4 kommuner)

- Fra 2018 til 2021 er udgifterne til personer i private botilbud i de 4 kommuner steget med 76 pct. Størstedelen af den udgiftsstigning skyldes, at der er kommet flere personer i private botilbud (mængdeeffekt), men der ses også en stigning i udgiften per helårsperson (priseffekt).
- Fra 2018 til 2021 er den gennemsnitlige enhedsudgift til personer i private botilbud steget, mens medianen er stort set uændret. Det tyder på, at pris-effekten primært skyldes en stigning i udgiften til de dyreste personer og ikke en generel udgiftsstigning i hele gruppen.
- Udgifterne til personer i kommunale botilbud er steget med 8 pct. fra 2018 til 2021. Her kan udgiftsstigningen i overvejende grad forklares af stigende udgifter per helårsperson (priseffekt), mens der er også en vis mængdeeffekt (flere helårspersoner).

Enhedsudgifterne er højere blandt personer i private botilbud end blandt personer i kommunale botilbud (4 kommuner)

- Den gennemsnitlige enhedsudgift blandt personer i private botilbud er 0,85 mio. kr. Blandt personer i kommunale botilbud er den 0,62 mio. kr. og 1,39 mio. kr. blandt personer i regionale botilbud.
- Personer i private botilbud bor oftere i botilbud til midlertidigt ophold, sammenlignet med personer i kommunale og regionale botilbud.

Personer i private botilbud har i højere grad ADHD, autismespektrumforstyrrelse og misbrugsrelaterede diagnoser sammenlignet med personer i kommunale botilbud (4 kommuner)

- I de private botilbud har 27 pct. ADHD, 24 pct. har autismespektrumforstyrrelse og 17 pct. af misbrugsrelaterede diagnoser. I kommunale tilbud gælder det henholdsvis 9, 10 og 13 pct. (der er overlap mellem grupperne).
- Der er en større andel med udviklingshæmning/mental retardering af moderat til svær grad blandt personer i kommunale botilbud (14 pct.) sammenlignet med personer i private botilbud (11 pct.). Anvendes en bredere definition af personer med udviklingshæmning, hvor personer med let udviklingshæmning og personer med en IQ i den lave ende af normalområdet også medtages, er der en større andel blandt personer i private botilbud (39 pct.), sammenlignet med personer i kommunale (34 pct.).
- Andelen af personer med en volds- eller foranstaltningsdom er højere blandt personer i private botilbud (9 pct.) sammenlignet med personer i kommunale botilbud (5 pct.).

De 16 og 4 kommuner har haft en større udgiftsstigning end på landsplan. Kommunerne er derfor ikke repræsentative ift. udgiftsudviklingen. De 16 kommuner,

som indgår i analyse, står i 2021 for 18 pct. af de samlede udgifter til botilbudsområdet og 24 pct. af den samlede udgiftsstigning fra 2018 til 2021. De 4 kommuner står i 2021 for 9 pct. af de samlede udgifter til botilbudsområdet og for 16 pct. af den samlede udgiftsstigning fra 2018 til 2021. Overordnet set ligner personer i botilbud i de henholdsvis 16 og 4 kommuner personer i botilbud på landsplan i forhold til alders- og diagnosesammensætning, men kommunerne har en større udgiftsudvikling end landsgennemsnittet. Analysen bidrager med væsentlig viden om udgifterne og udgiftsudviklingen på botilbudsområdet. Grundet det relativt lave antal kommuner, skal resultaterne dog læses med forbehold for repræsentativitet og generaliserbarhed.